ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ

Ўзбекистон давлат консерваторияси

Ноталаштириш фанидан

КУРС ИШИ

Мавзу: “Саидхўжа Холдорхўжаевнинг ижро бисотидан намуналар”

Бажарди: Турдиева Д.
Қабул қилди: Ойхўжаева Ш.

Тошкент -2009

Саидхўжа Холдорхўжаев Фарғона во-
диесининг таниқли бастакорларидан
биридир. Ижоди давомида кўплаб ашу-
лалар яратиб шу ўринда хушовоз хонан-
дадир. Саидхўжа Холдорхўжаев 1934
йил 1-март куни Наманган вилояти-
нинг Наманган тумани ҳудудидаги „Хўжа
Қишлоқ"да таваллуд топган.

Саидхўжанинг айтишларича Ушков
Холдорхўжа (1896-1982)нинг ҳам мусиқа
санъатига қизиқишлари чуқур ашайиб
истеъдодли ва ёқимли овоз соҳиби бўлган.
Гарчи у соз чалишни билмасада, лекин
Машраб, Ҳувайдо, Мирзобедил каби шоир-
ларнинг ғазалларини куйга солиб ижро
этган. Шу билан бирга ҳалқ термала-
ри, айтишув ва лапарларини қишлоқ-
да бўладиган тўй-томошаларда, турли
маросимлар Навруз ва Ҳосил байрамлари-
да ижро этиб тингловчилар олқишларига
сазовор бўлган.

Онаси Нусратхон Холдорхўжаева (1944-
1990) ая уй юмушлари ва фарзандлар
тарбияси билан машғул бўлади. Холдор-
хўжа ота Нусратхон ая билан беш фар-

зандлар тарбияси билан машғул бў-
лади. Ҳолдорхўжа ота нусратилган ая
билан беш фарзандни икки қиз ва
уч ўғилни тарбиялаб вояга етказадилар.
Улардан Аҳрор қори (кўзи ожиз бўлган) ва
Саидхўжа оталари сингари санъатга қи-
зиқишлари билан ажралиб турардилар.

Саидхўжа Ҳолдорхўжаев Наманган
туманидаги 13-ўрта мактабда бошлан-
ғич таълимни олади. Мактаб қошида
ташкил этилган мусиқа тўгарагига ака-
си Аҳрор қори билан қатнайдилар.
Тўгарак раҳбари Аъзамхон акадан мусиқа
борасидаги илк таълимни оладилар.
Саидхўжа отага Аъзамхон ака танбур
чалишни ва акаси Аҳрор қори билан
жўр овоз бўлиб куйлашни ўргатади.

Саидхўжа Холдорхўжаевнинг болалик
чоғлари иккинчи жаҳон уруши даврига
тўғри келди. Уруш бошлангандан жуда ёш-
да эса-да лекин унинг жабру ситамини бу
ерда ҳам яққол сезиб туради. Бир неча
қишлоқдошларига «қора хат» келганини, бу эса
мотам айрилиқ белгиси эканлигини йиллар
ўтгандан сўнг тушунган эди. Уруш йиллари
бўлишига қарамай таниқли ҳофизлар

ва санъаткорлар меҳнаткашларга кўта-
ринки руҳ бағишлаш этиш мақсадида қиш-
лоқларга ташриф буюриб концерт
уюштиришлар эдилар.

„1944-йили Наманган тумани Тепа-
қўрғон қишлоғидаги Қизил байроқ колхозига
машҳур ҳофизлар Жўрахон Султонов ва
Маъмуржон Узоқов ташриф буюриб, концерт
бердилар.

Саидхўжа Холдорхўжаев 1957-йили етти
йиллик мактабни тамомлаб Наман-
ган тиббиёт билим юртига ўқишга ки-
ради. Танбур, дутор, тор чертишни
яхши билган Саидхўжа танбур чалишни
янада чуқурроқ эгаллаш мақсадида
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат ар-
боби уста Рўзиматхон Исабоевдан дарс
олади. Узамондошлари Жамол Ҳасанов,
Йўлдошали Жиллабоев, Салимжон Болтабоев,
Камолиддин Раҳимов, Эринбой Нурматовлар
билан самарали ижод қилади.
Ушбу санъаткорлар у яратган ашула бастак-
рор асарларини маромига етказиб ижро
этадилар.

Саидхўжа Холдорхўжаев 1952-йилдан

Ўзининг бастакорлик фаолиятини олиб боради. Шу йилдан шик асари Навоий ғазали билан „Жунун водийсига" номли санъат дурдонасини яратади. Йиллар давомида у „Ноз айласалар", „Гулзоримдан", „Айтмадингми", „Ўлдирур", „Кошикийди", „Ўтдилар қарамай", „Билдингизму" „Келэ дилбар" „Севги сендадур", „Келмади", „Агар севсанг", „Бўлмас" каби қатор ашулалар халқнинг дилидан чуқур ўрин эгаллади.

Агар севсанг.

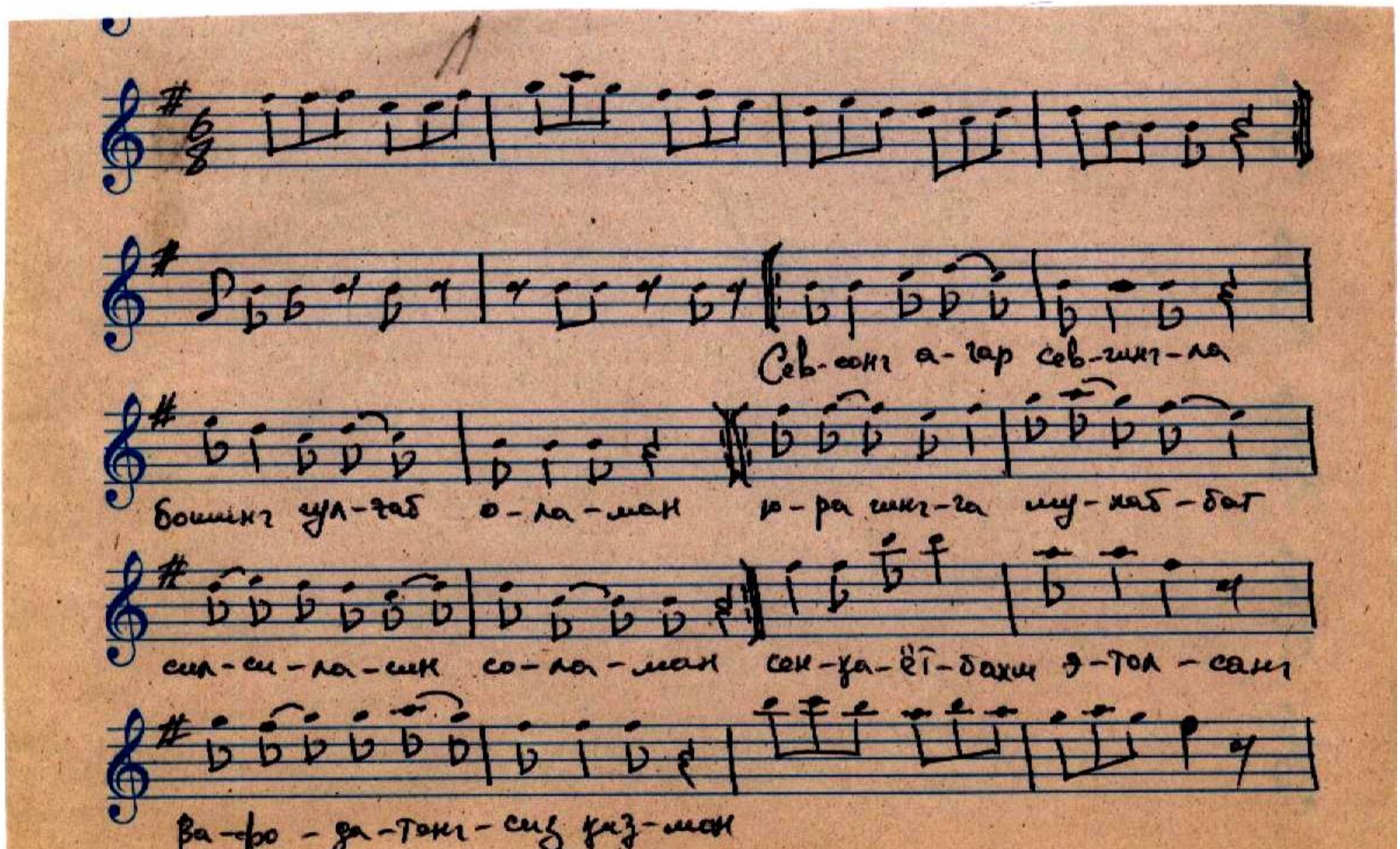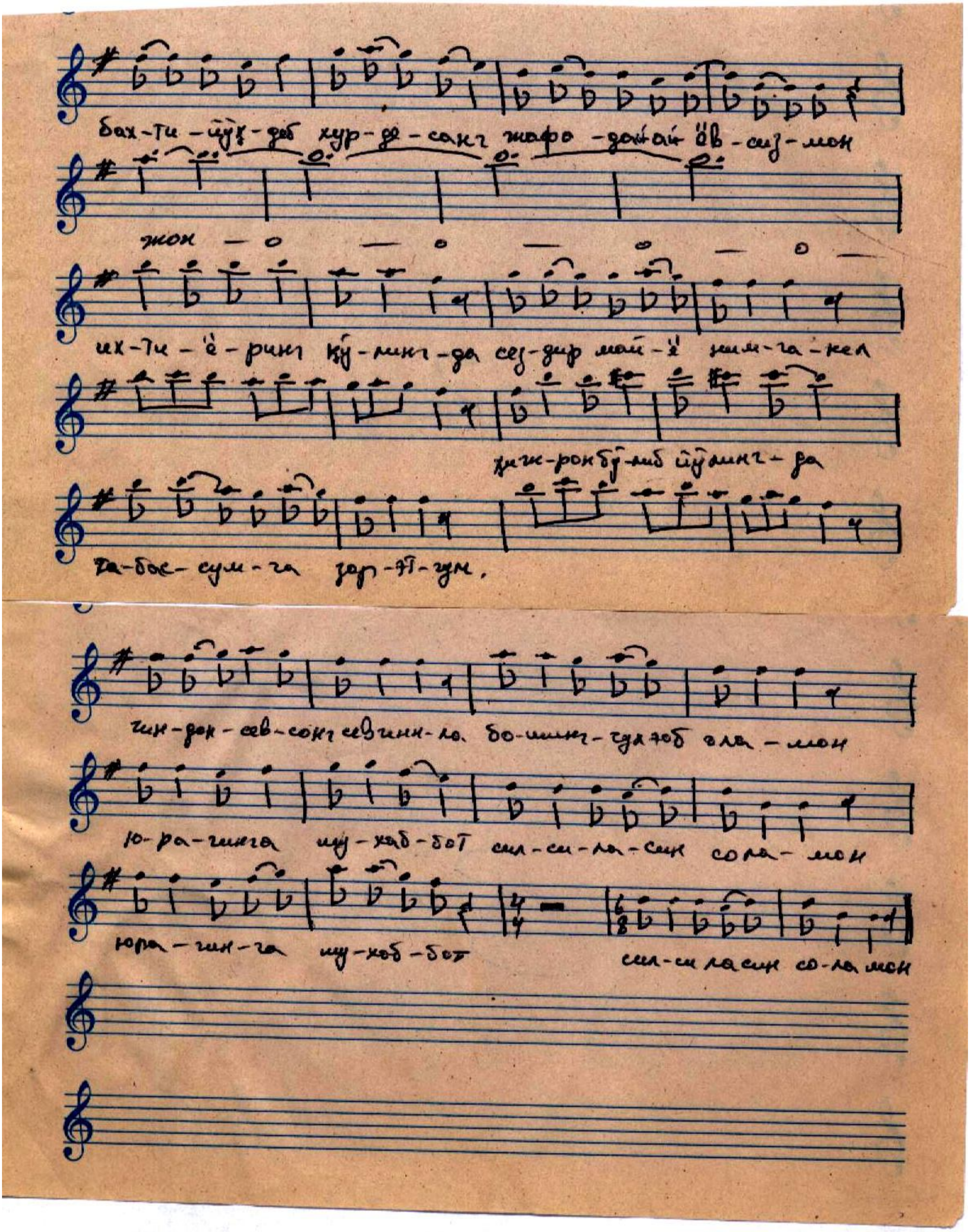

бах-ти-йуқ-доб хур-да-санг жафо-дан ай ўв-сиз-мон
жон — о — о — о — о —
их-ти-ё-ринг кў-нинг-да сез-дир май-ё ним-га-кел
диг-ронбў-либ йўлинг-да
та-бас-сум-га зор-эт-гум.
чин-дон-сев-сонг севгин-ла. бо-шинг-гул тоб ола-мон
ю-ра-гинга ин-хаб-бот сил-си-ла-син сола-мон
юра-гин-га ин-хоб-бот
сил-си ласин со-ла мон

Севсанг агар севгимга,
Бошни чулғаб оламан.
Юрагимга муҳаббат,
Сиғдирасин соламан.

Сен ҳаёт бахш этгансан,
Вафода тенгсиз қизман.
Бахти йўқ деб кўрдсанг
Жафодай айбсизман.

Ихтиёрим қўлингда
Сездирмай ёнимга кел.
Зинерон бўлиб қўлингда
табассумга зор этгин.

Чиндан севсанг севгимга
Бошини чулғаб оламан.
Юрагимга муҳаббат
сиғдирасин соламан.

Севги
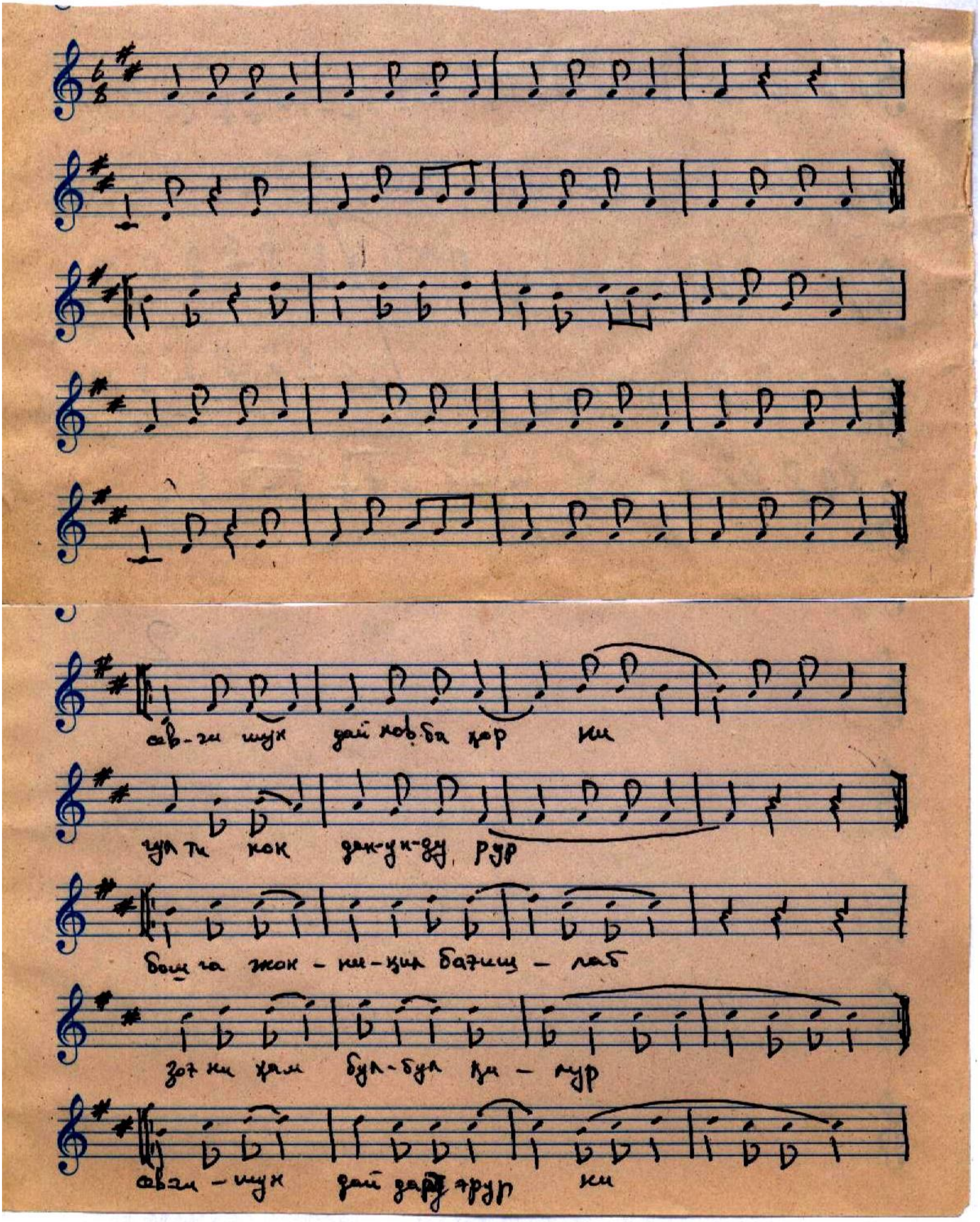
сев-ги шух дай коф.ба хор ки
гул ти кок дан-ун-ду. рур
бош га жон - ни - цин базищ - лаб
зот ни хам бул-бул ци - нур
севги - шух дай дар арур ки

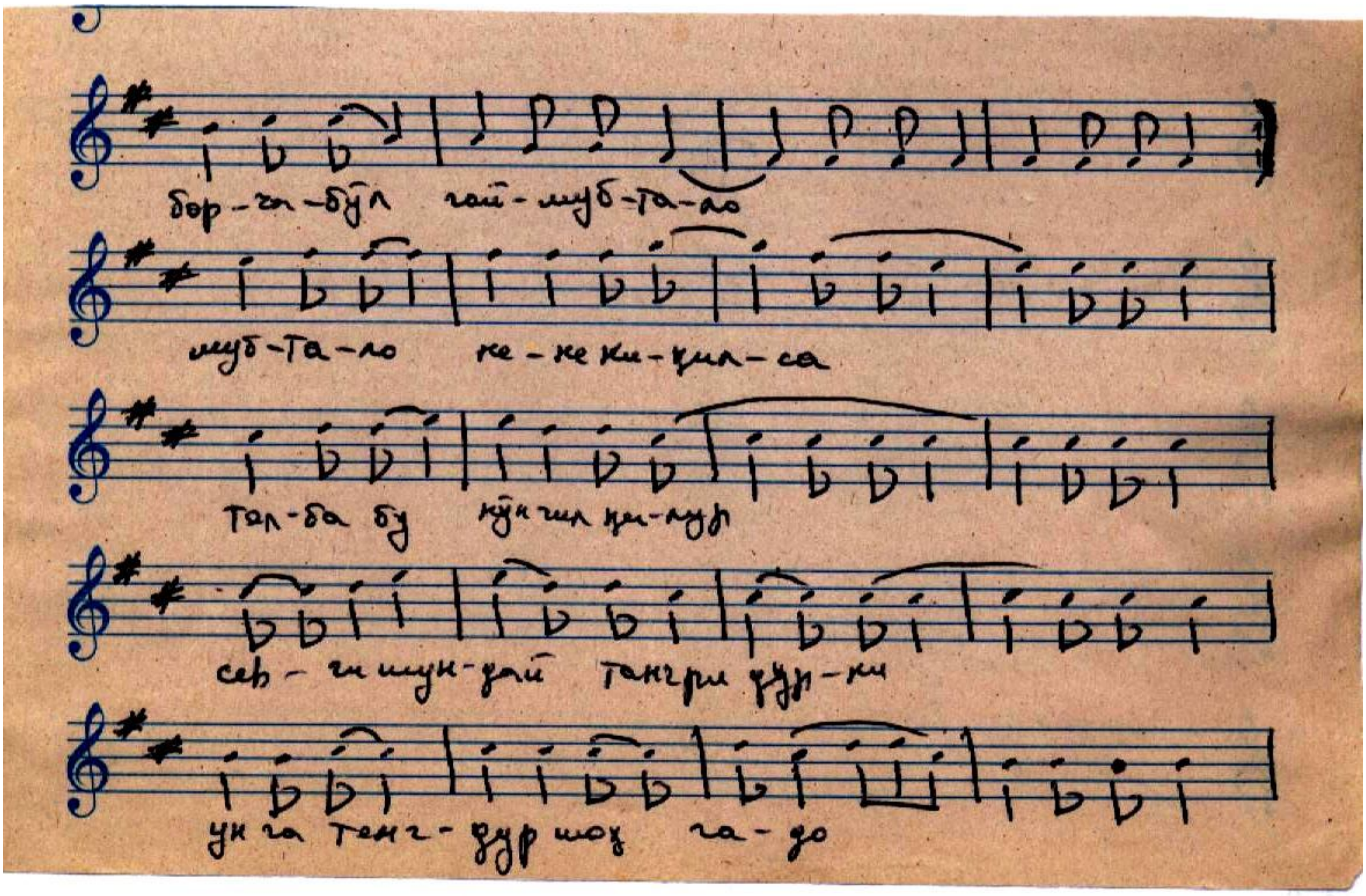

Севги шундай навбаҳор-ки,
гул тикондан ундирур
Боғга жонни ким бағишлаб,
Зогни ҳам бул-бул қилур

Севги шундай дард эрурки,
барга бўлгай мубтало.
мубтало не-неки қилса,
телба бу кўнгил қилур.